Nr 218 NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM

Kraków, Czwartek 23 Września 1926.

Rok XLV.

A REFORMA

Exposé ministra skarbu

Kraków, 21 września.

W dniu wczorajszym zebrał się Sejm celem uchwalenia prowizorjum budżetowego na 4-ty kwartał b. r. Dobrze się stało, że zanim nasi posłowie przystąpili do rostrząsania przedłożenai rządowego pod takim czy innym kątem widzenia — pan minister skarbu, Klarner, w dłuższem eksposo przedstawił położenie finansowo gospodarcze państwa i podał swój program pracy na przyszłość.

Pan minister skarbu w przemówieniu swojem nie poszedł drogą utartą przez dawniejszych ministrów skarbu, którzy w potoku pięknych słów i zdawkowych komunałów starali się przedstawić sytuację w państwie w sposób zbyt różowy — lecz podał stan rzeczywisty trzeźwo i bez ogródek. Na ogół ekspose p. ministra drga nutą optymistyczną, a do tego tonu miał pan minister prawo, albowiem rzeczywiście w ostatnich trzech miesiącach stan finansowo-gospodarczy państwa poprawił się widocznie. Wpłynęły na to dobrze znane przyczyny, wśród których — z gospodarczych — strajk węglowy w Anglji odegrał najwybitniejszą rolę. Ale byłoby niesprawiedliwem, gdybyśmy przyczyn ogólnej poprawy szukać chcieli wyłącznie poza granicami naszego państwa. Bardzo wiele zdziałało zaufanie społeczeństwa do poczynań obecnego rządu, — zaufanei, które w skutkach swoich odbiło się nadzwyczaj korzystnie na wszystkich dziedzinach naszego życia państwowego.

Ale mimo tych pomyślnych objawów w ciągu ostatnich trzech miesięcy, p. minister skarbu widzi grożące **niebezpieczeństwa** zarówno dla naszej waluty, jak i budżetu państwowego.

Rząd przygotowuje więc szereg odpowiednich zarządzeń, mających na celu odwrócenie tych niebezpieczeństw i dlatego bezwzględnie będzie dążył **do jak najdalej posuniętych oszczędności**, którebv pozwoliły na utrzymanie równowagi budżetowej. Rząd dobrze rozumie, że przekroczenia preliminarza budżetowego, a głównie większe **wydatkowanie**, aniżeli społeczeństwo świadczyć może, w konsekwencji swojej zniszczy cały dorobek trzechmiesięczny. Skutki tego byłyby straszne nie tylko dla samego skarbu. Dlatego też rząd przez usta p. ministra skarbu oświadcza, że **polepszenie bytu urzędników państwowych może się odbywać stopniowo**, gdyż ogólne podwyższenie płac urzędniczych tylko na krótki czas przyniosłoby ulgę samym urzędnikom. Zwiększono wydatki bez pokrycia sprowadziłyby z całą pewnością i matematyczną dokładnością **ruinę gospodarczą państwa**. A wówczas pozostawałby jeden środek: **inflacja**, tak dobrze znana samym urzędnikom z czasów markowych, tylko w skutkach daleko groźniejsza.

Wiele miejsca w swem przemówieniu poświęcił p. minister dwom bardzo ważnym zagadnieniom naszego państwa: **bezrobociu i zwyżce cen artykułów codziennej potrzeby.**

Wprawdzie klęska bezrobocia u nas (zwłaszcza w ciągu tych ostatnich trzech miesięcy), poważnie zmalała, bo z 360.000 w styczniu do 235.000 w połowie września, a więc o ⅓, jednakże jest w dalszym ciągu bardzo groźna dla naszego budżetu. Wydatki na ulżenie klęski bezrobocia, czy to w formie zapomóg — a te przeważają — czy też w formie subsydjów dla gmin na zatrudnienie bezrobotnych, wyniosą w ciągu bieżącego roku sumę 100 miljonów złotych. Dlatego też rząd będzie dążył do wyszukania pracy dla bezrobotnych i zamiast, jak dotychczas praktykowały wszystkie niemal rządy poprzednie, udzielać »jałmużny«, przystąpi państwo do **robót inwestycyjnych** i w ten sposób zatrudni bezrobotnych. Zysk z tego rodzaju postawienia sprawy będzie aż nadto widoczny.

Ale niemniej uwagi poświęci rząd **zwalczaniu drożyzny.** Do dalszej zwyżki cen zboża, a więc podstawowego środka bytu ludności, **rząd nie dopuści.** Z wielkiem zadowoleniem trzeba przyjąć tę zapowiedź i mamy nadzieję, że rząd obecny rzeczywiście spełni swoją obietnicę.

Analizując ekspose ministra skarbu nie można pominąć ustępu, odnoszącego się do **Banku Polskiego** oraz do kwestji zaciągnięcia **pożyczki zagranicznej.** P. minster stwierdził poprawę Banku Polskiego, jednakże nie zawahał się zwrócić uwagi społeczeństwa, że ta poprawa jest **niewystarczająca** dla trwałej stabilizacji naszej waluty. Zamało mamy środków, ażeby trwale zabezpieczyć kurs złotego, i dlatego też należy szukać ich **poza Polską** w formie pożyczki zagranicznej na korzystnych warunkach, a więc nie takiej, jaką otrzymaliśmy za rządu p. Grabskiego.

Ekspose p. ministra skarbu przyczyni się w dużej mierze do wyjaśnienia stosunków gospodarczo-finansowych w państwie. Rząd rozumie powagę sytuacji i niewątpliwie znajdzie tyle sił, aby zakreślone sobie zadania przeprowadził dla dobra społeczeństwa i państwa. **(w. s.)**

W ekspose budżetowem minister skarbu Klarner na wstępie streścił dotychczasowe wyniki prac rządu za ubiegły okres trzymiesięczny, stwierdzając przy tem **znaczną poprawę** sytuacji w Polsce.

Omawiając czynniki, które dodatnio wpłynęły na tę poprawę, minister uważa, że najważniejszą i decydującą rolę odegrało tu zaufanie do stabilizacji naszych stosunków zarówno politycznych, jak i gospodarczych, zaufanie, oparte **o wyraźny program rządu i wzmocnione przez zmianę konstytucji i przez pełnomocnictwa,** uchwalone dla Prezydenta Rzeczypospolitej. To zaufanie społeczeństwa, które było źródłem poprawy naszych stosunków wewnętrznych, również stało się, dzięki osiągniętym rezultatom, punktem wyjścia dla pomyślnego skonsolidowania się przychylnej opinji zagranicznej o Polsce, co się ostatnio uwidoczniło w wyborze Polski do Rady Ligi Narodów.

RÓWNOWAGA BUDŻETU I NIEDOBÓR ZA PIERWSZYCH 5 MIESIĘCY.

Ze wszystkich zdobyczy, uzyskanych za ubiegły okres trzymiesięczny, na pierwszem miejscu stawia minister **równowagę budżetu państwa,** która wyraziła się w tem, że suma dochodów była wyższa od sumy rozchodów. Podczas gdy jeszcze rozchody budżetowe za pierwsze 5 miesięcy br. wynosiły 704 milj. zł., zaś otrzymane za ten okres czasu dochody 645 milj. zł., czyli niedobór wynosił 59 milj. zł., to już następne trzy miesiące, czerwiec, lipiec i sierpień, dały wyniki zupełnie pomyślne: suma dochodów wynosiła 476 mil. zl. przy rozchodach 475 milj. zł., która to suma obejmowała 14 milj. wydatkowanych na cele budżetu wrześniowego.

Zamknięcie więc budżetowe **za okres 8 miesięcy** przedstawia się w sposób następujący: wydatki 1,179 milj. zł., dochody 1,121 milj. zł., niedobór 58 milj. Uwzględniając wypłatę wrześniową w sumie 14 milj. zł., niedobór za okres 8 miesięcy wynosi 44 milj. O ile zdołamy — zdaniem ministra — zamknąć we wrześniu bez deficytu naszą gospodarkę budżetową — a horoskopy na bezdeficytową gospodarkę budżetową we wrześniu są dobre — to następnie wejdziemy w okres pomyślniejszych miesięcy. Posiadając zamknięcie budżetowe za okres 8 miesięcy, możemy dość ściśle ocenić, w jakich ramach budżet ten zamykać się będzie na cały rok 1926.

O ile przewidywania powyższe się sprawdzą, pozostałby niedobór w sumie 44 milj. zł. Mamy jednak nadzieję, że zdołamy uzyskać z dochodów wpływy, które pozwolą w znacznym stopniu a może w całości, **pokryć powyższy niedobór.** Z tego względu minister nie widzi potrzeby zwracać się do Izb ustawodawczych o takie uprawnienia, które dałyby mu podstawę do podniesienia strony dochodowej i pokrycia tego niedoboru.

ŹRÓDŁA ZWIĘKSZENIA DOCHODÓW.

Z jakich źródeł uzyskano zwiększenie dochodów?

Na pierwszem miejscu wymienia minister **zwiększone wpływy z monopolów.** Przeciętne miesięczne wpływy z tego źródła wynosiły za ten okres 48.2 milj. zł., gdy w pierwszych 5 miesiącach wynosiły 40.2 milj. zł. Była to pierwsza wskazówka poprawy życia gospodarczego, która świadczyła o zwiększeniu siły nabywczej szerszych warstw ludności. Ta poprawa zarysowała się zwłaszcza na przednówku. Źródłem zwiększonych dochodów skarbu stała się również kolej państwowa, dzięki znacznemu powiększeniu wydajności pracy. Ogólny załadunek towarów przewożonych kolejami polskiemi wzrósł znacznie więcej, niż ilośc ładowanych wagonów, dzięki lepszemu wykorzystaniu taboru. Jest to **wielkie zwycięstwo ministerstwa kolei.** Uchwalony 10-proc. dodatek do podatku nie wiele zdołał się odbić na dochodach państwa, zwłaszcza że podatek ten w stosunku do zaległości, zaczął obowiązywać dopiero od 15 września. Jednakże ulgi z tytułu kar za zwłokę i zaleganie z podatkami i wstrzymanie na okres ulg stosowania dodatku 10-procentowego od zaległości podatkowych, wpłynęło na **zwiększenie dochodów tych pozycyj budżetu.**

Ostatniem wreszcie źródłem równowagi budżetowej za ubiegły okres były **przedsiębiorstwa państwowe, jak koleje, poczty i telegrafy oraz lasy** z powodu więcej równomiernego wpłacania w ciągu ubiegłych miesięcy przewidywanych rocznych dochodów.

Osiągnięcie równowagi budżetowej za rok 1926 — przyznaje minister — **musi być wielką troską rządu,** a dotychczasowe pomyślne rezultaty nie mogą upoważniać do zaniechania **oszczędnej gospodarki budżetowej,** przeciwnie, — uzyskane wyniki nakazują tem więcej zapobiegliwą pracę nad utrwaleniem ciężko zdobytej równowagi budżetowej, zwłaszcza, że przed budżetem polskim stoi cały szereg spraw aktualnych, które czekają na załatwienie.

PROGRAM ROBÓT INWESTYCYJNYCH.

Do szeregu ich zalicza minister **roboty publiczne i związaną z niemi kwestję bezrobocia oraz sprawę uposażenia pracowników państwowych.** Z przedstawionych cyfr wynika, że dział robót publicznych był dotychczas w zaniedbaniu, w budżecie na rok 1926 wyniósł zaledwie 86.7 milj. zł. czyli 4.9 proc., gdy tymczasem zwracanie bacznej uwagi na podjęcie programu robót publicznych **staje się koniecznością państwową.** W ciągu ostatnich trzech miesięcy ilość bezrobotnych spadła wprawdzie z 360 tys. w styczniu br. do 235 tys. w początkach września, ogólne jednak koszta pomocy dla bezrobotnych, poniesione przez skarb, wyniosą przypuszczalnie w okresie trzech kwartałów roku bież. około 70 milj. zł., a razem z przewidzianemi na ostatni kwartał zbliżą się niewątpliwie do olbrzymiej sumy 100 milj. zł. w ciągu roku.

Aby chociaż częściowo zamienić akcję doraźnej pomocy dla bezrobotnych **na program robót inwestycyjnych,** rząd znacznie powiększył sumy na odnośne roboty. I tak minister kolei zwiększył **zamówienia na wagony,** minister robót publicznych układa **program meljoracyj rolnych** w najbliższych okolicach Warszawy, Bank Gospodarstwa Krajowego przystąpi do budowy elewatorów, na podstawie szczegółowych planów, które zostaną ustalone przez ministerstwo rolnictwa; ministerstwo spraw wojskowych otrzymało środki dla kontynuowania robót budowlanych, utrzymania w ruchu przemysłu pracującego na potrzeby ministerstwa; ministerstwo skarbu uruchomi kredyty budżetowe w ramach wpływów, przewidywanych przez ustawę o rozbudowie miast.

SPRAWA UPOSAŻENIA PRACOWNIKÓW PAŃSTWOWYCH.

Jako równie doniosłe zagadnienie a bardzo trudne do rychłego pomyślnego załatwienia, uznaje rząd sprawę **uposażenia pracowników państwowych.** Odnośna poprawa może jednak następować **stopniowemi etapami** w miarę możliwości budżetowych. Problem poprawy bytu pracowników państwowych łączy rząd ściśle ze sprawą **uproszczenia administracji państwa.** Oszczędności stąd uzyskane będą poświęcone na polepszenie bytu pracowników. Nie wyczerpuje to jednak tego zagadnienia, a w takim razie **zachodzi istotna potrzeba zwiększenia strony dochodowej budżetu.**

Skromniejsze zadośćuczynienie tym potrzebom w chwili obecnej może być dokonane tylko **przy rozbudowie strony dochodowej budżetu na podstawie zwiększenia dochodowości** przedsiębiorstw państwowych i zmianie systemu podatkowego. Liczne szeregi obywateli polskich zdolnych do płacenia podatków nie są pociągnięte do odnośnych świadczeń na rzecz państwa.

POPRAWA SYTUACJI BANKU POLSKIEGO

Budżetowi Rzeczypospolitej groziły zawsze ***dwa niebezpieczeństwa:*** *chwiejność waluty polskiej i chwiejność ceł, w znacznej mierze zależnych od waluty.* Sytuacja Banku Polskiego — podkreśla dalej minister — jest pomyślna i utrzymanie naszego pieniądza będzie zależeć przedewszystkiem od nas samych, od właściwej polityki budżetowej, gospodarczej i finansowej. Jest to niewątpliwie drugim wielkim walorem, zdobytym w ubegłym okresie czasu, z jakim rząd staje dziś przed Izbą ustawodawczą. Stan posiadanego złota i walut zwiększył się od czerwca o sumę 161 miljonów złotych, jednocześnie wzrósł obieg banknotów Banku Polskiego, osiągając na 1 września sumę 56? miljonów zł., większą prawie o 200 miljonów złotych od stanu w połowie maja oraz równą największemu napięciu emisji w początkach r. 1925.

Zabezpieczenie emisji banknotów z 31 proc. w maju podniosło się do 43 proc. Bank Polski jest zupełnie przygotowany, aby w razie potrzeby zadośćuczynić potrzebom rynku wewnętrznego. Dla ułatwienia wykonania tych zagadnień został odpowiednio zmieniony na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej statut Banku Polskiego. Stopa dyskontowa Banku Polskiego została obniżona w lipcu do 10 proc.. a w najbliższym czasie jest przewidywane **dalsze jej obniżenie** do 9 proc. Równocześnie obniżoną została do 16 proc. maksymalna stopa procentowa w bankach prywatnych. Bank Polski w połowie ubiegłego miesiąca dokonał spłaty długu zaciągniętego w Nowym Jorku w Federal Reserve Bank, zabezpieczonego zdeponowanem w Banku Angielskim złotem polskim. Wiąże się to szczęśliwie z ukończeniem misji profesora Kemmerera, który po paromiesięcznej pracy całej jego misji, pracy opartej na wzajemnem zaufaniu opuścił Polskę. Jego bezstronna, oparta na naukowem zbadaniu naszych warunków opinja niewątpliwie przyczyni się do wyjaśnienia stosunków polskich w Ameryce. Odpowiednia polityka finansowa powinna wytrwale wzmacniać zaufanie do stosunków polskich. Jako znamienny krok na tej właśnie drodze podkreślę, że Rada ministrów uchwaliła projekt rozporządzenia o uregulowaniu i zabezpieczeniu obiegu biletów zdawkowych.

Czynny bilans handlowy jest rękojmią, iż obecny pomyślny stan nie tylko da się utrzymać, lecz że należy oczekiwać dalszej poprawy. Za okres od 1 stycznia do 31 lipca uzyskaliśmy nadwyżkę w obrocie towarowym z zagranicą **w sumie 694,417.217 zł. w złocie.**

ZWYŻKA CEN.

Opinja publiczna jest zaniepokojona wzrostem cen zwłaszcza na artykuły rolnicze jaki się zaznaczył w sierpniu. Jeśli problem walutowy stanowi punkt ciężkości programu finansowego, to w zakresie tego problemu poziom cen odgrywa wielkie znaczenie. W końcu roku 1924 Polska stała się najdroższym krajem w Europie. Utraciła zdolności eksportowe i weszła w długotrwały okres ujemnego bilansu handlowego. Stwierdzić jednak wypada, że w roku spadku złotego spowodowanego powyższemi okolicznościami i zbyt liberalną polityką importową, w tym samym okresie czasu ceny ułożyły się pomyślnie dla Polski. Ceny nie podążyły za spadkiem złotego. Wytworzyła się duża różnica poziomów cen zagranicznych i krajowych, powstała wygodna konjunktura dla eksportu. Z dalszą poprawą złotego musiano się wstrzymać wobec niepomyślnej wiadomości o zbiorach tegorocznych. Nadzieje z czerwca i lipca na bardzo pomyślny zbiór tegoroczny nie sprawdziły się. Żniwa zarówno pod względem ilościowym jak i jakościowym, zwłaszcza dla żyta, tego najważniejszego ziarna w Polsce, dają wyniki gorsze, niż oczekiwano. Opierając się na cyfrach głównego urzędu statystycznego, minister wykazuje, iż możemy być spokojni o zadośćuczynienie wewnętrznym potrzebom rynku, a nawet nieznaczna nadwyżka pozostanie na eksport. Pragnąc jednak uniknięcia konsekwencji chwiejnej sytuacji rynku zbo-

Z literatury pedagogicznej

Henryk R o w i d: „Szkoła twórcza". Podstawy teoretyczne i drogi urzeczywistnienia „Szkoły pracy". Kraków, 1926. Skład główny: Gebethner i Wolff. Stron 334.

Pojawiła się książka cenna, ciekawa, owoc długoletnich doświadczeń pedagogicznych w kraju i studjów za granicą. Treścią jej jest zagadnienie wychowania nowego człowieka dla nowej, w oczach naszych rodzącej się cywilizacji, przystosowania ustroju szkolnego do potrzeb życia, do zdobyczy wiedzy pedologicznej i społecznej. Uwzględniając zagraniczną literaturę przedmiotu i doświadczenia obcych narodów, kreśląc drogi koniecznych reform, autor jej odwołuje się wielokrotnie do powagi polskich pisarzy, do swojskich tradycyj, do wielkich myślicieli narodowych, których ideologja winna być podwaliną szkolnictwa w odrodzonej Polsce. Nową, organizującą się dopiero szkołę nazywa on t w ó r c z ą i przeciwstawia ją szkole dotychczasowej, t r a d y c y j n e j.

W pierwszej części swej pracy omawia jej teoretyczne podstawy, w drugiej podaje obraz wysiłków, podjętych dla jej realizacji, wskazuje kierunki jej rozwoju w chwili obecnej i w najbliższej przyszłości.

W rozdziale „N o w a e r a w y c h o w a n i a" dr Rowid charakteryzuje zachodzące w życiu naszem przemiany. Ludzkość zmierza do odrodzenia, usiłuje stworzyć cywilizację, opartą na współpracy, kooperacji, solidarności, pragnie rozwiązać trudności materjalne, z jakiemi zmaga się człowiek współczesny i otworzyć przed nim szerokie widnokręgi duchowego rozwoju. Równolegle zarysowują się nowe dążenia wychowawcze. Szkoła, jako jedna z ważniejszych komórek organizmu społecznego, wchłania idee, nurtujące w życiu i stosuje je w pracy wychowawczej.

W szkole twórczej na pierwszy plan wysuwa się dziecko pracujące i zdobywające wiedzę samodzielnie, materjału do tego dostarcza środowisko, w którem żyje i przejawy życia współczesnego. Dzieci łączą się w mniejsze lub większe grupy, stanowiące jakoby osobne związki społeczne, w których wszystkie jednostki pracują wspólnie i pomagają sobie wzajemnie, dla osiągnięcia określonych celów. Dzieci są czynne, rola nauczyciela zaś polega na kierowaniu ich pracą, pomaganiu im w poszukiwaniach materjału i środków, budzeniu sił potencjonalnych, drzemiących w ich duszach. Programy nie mogą być zawczasu układane, ani narzucane przez władze, powstają one w związku z życiem dzieci, są wynikiem wspólnej pracy nauczycieli i uczniów.

Szkoły takie, wznoszone przeważnie wśród pięknej przyrody, wśród ogrodów, pól i lasów, zaopatrzone bogato w środki pomocnicze, w arcydzieła literatury i reprodukcje sztuki, powstają dziś wszędzie pod różnemi nazwami: w Belgji określają je mianem s z k ó ł ż y c i a (école de la vie), w Szwajcarji s z k ó ł c z y n n y c h (l'école active), w Niemczech i Austrji s z k ó ł p r a c y (Arbeitschule) i s z k ó ł s p o ł e c z n y c h (Gemeinschaftsschule), we Francji s z k ó ł n o w y c h (école nouvelle), w Anglji i w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej s z k ó ł D a l t o ń s k i c h — w Polsce nazwać je można s z k o ł a m i t w ó r c z e m i. Określenie to odpowiada najlepiej duchowi naszego języka. Wszystkie te nazwy mieszczą w sobie treść pokrewną, wszystkie zdążają ku jednemu celowi: wychować chcą człowieka, zdolnego do pracy produkcyjnej, do współdziałania w zorganizowanych grupach, narodach, państwach, dla rozwoju kultury gospodarczej i duchowej, dla przygotowania ery powszechnego pokoju.

Obok podobieństw są wszakże i różnice. Zarysowują się trzy różne ich kierunki: zawodowy, utylitarny, wychowawczy — każdy z nich ma swoich pracowników i wyznawców, tworzy właściwe sobie formy organizacyjne.

Streszczenia i cytaty, przytaczane przez dra Rowida, stwierdzają, że idee przewodnie pedagogji współczesnej nie są nowe, niejednokrotnie już głosili je wybitni teoretycy ubiegłych stuleci. Z obcych wymienia: Rabelais'go, Montaigne'a, Loche'a, Komeński'ego, Franck'a, Rousseau'a, Pestalozzi'ego, Froebla — z polskich: ks. Antoniego Popławskiego, ks. Grzegorza Piramowicza, Jędrzeja Śniadeckiego, Bronisława Trentowskiego i Ewarysta Estkowskiego. Idee te jednak miały dotąd przeważnie teoretyczne znaczenie i dopiero nasze czasy dążą do ich realizacji, wprowadzają je do szkół, stosują do metod i systemów wychowawczych. Inicjatywę w tej dziedzinie podjęły k r a j e s k a n d y n a w s k i e i S t a n y Z j e d n o c z o n e A m e r y k i p ó ł n o c n e j. Finlandja jest ojczyzną s l ö j d u, czyli „nauki zręczności", której przypisują pierwszorzędne kształcące znaczenie. W Stanach Zjednoczonych na uwagę zasługuje działalność J a n a D e v e y'a, autora wielu dzieł pedagogicznych, założyciela szkoły doświadczalnej przy uniwersytecie w Chicago, oraz Heleny P a r k h u r s t, kierowniczki szkoły w miejscowości Dalton, od której to powstała nazwa s y s t e m u d a l t o ń s k i e g o (Dalton Plan). W Niemczech ogniska nowego szkolnictwa tworzą się w Hamburgu, Bremie, Lipsku, Dreźnie i Monachjum, ścierają się poglądy wybitnych reformatorów w tej dziedzinie, Kerschensteinera i Gaudiga. Pedagog belgijski, Deczoly, stworzył własną metodę, opartą na zainteresowaniach dzieci i na jej podstawie prowadzi szkołę w Brukseli. Pokrewne kierunki w Genewie przedstawia A. Ferriére, Clapared'e, Bovet. Organizacją, skupiającą wysiłki, podjęte około przebudowy szkolnictwa w różnych państwach, przez różne narody, jest Międzynarodowa Liga Nowego Wychowania. Pracom jej przyświecają ideały wszechludzkiego braterstwa, przewagi ducha nad materją, stosowane zarówno w życiu prywatnem, jak publicznem.

Osobny rozdział w książce dra Rowida poświęcony jest podstawom socjologicznym szkoły twórczej. Zapoznaje on czytelnika ze zdobyczami pedagogji społecznej *), rozwijającej się pomyślnie za granicą. Przedstawicielem jej w Polsce jest profesor uniwersytetu poznańskiego, Florjan Z n a n i e c k i. W naszych czasach wychowanie uważane jest coraz powszechniej jako jedna z ważniejszych „funkcyj społecznych". Zjawisko to występuje zwłaszcza w miastach, ogniskach wielkiego przemysłu, gdzie szkoła przejmuje na siebie wiele zadań, ciążących dotąd wyłącznie na rodzicach, jako to: dożywianie dzieci; kąpiele, piecza nad ich zdrowiem, czystością ciała i odzieży; zaopatrywanie uczniów w książki i pomoce naukowe; wysyłanie ich na kolonje wakacyjne; organizowanie wspólnych gier, zabaw, wycieczek i t. p. Szkoła uspołecznia się i do życia zbiorowego przygotowuje swoich wychowanków — staje się, jakoby laboratorjum społecznem, w którem uczniowie zmuszeni są do rozwiązywania coraz trudniejszych zagadnień życiowych. Rolę pomocniczą odgrywa tu samorząd uczniowski, czyli „gmina szkolna". Współczesny nauczyciel winien zdobyć wykształcenie socjologiczne, poznać prawa, wedle których rozwijają się jednostki i zespoły. Jemu bowiem przypada w udziale dokonanie jednej z najradykalniejszych przemian społecznych, jakie znają dzieje — on to podjąć ma pracę około „wewnętrznego, duchowego przekształcenia człowieka". „Głębokie a trwałe przeobrażenie naszej cywilizacji — mniema prof. Znaniecki — może wyjść tylko z rewolucji pedagogicznej, a nie z rewolucji politycznej, ekonomicznej, ani technicznej".

(Dok. nast.)

*) J. Dawey, G. Davy, P. Natorp, E. Durkheim, P. Barth, S. Kaweran.

łowego dla ludności miast, rząd zabiega o stworzenie programu zaprowiantowania wojska oraz miast w zboże na przeciąg całego roku gospodarczego, pragnie już w roku bieżącym stworzyć rezerwy zbożowe. Będzie to pierwsza próba gospodarki aprowizacyjnej opracowanej na okres roku gospodarczego.

Stwierdzając jeszcze raz znaczną poprawę w zakresie spraw budżetowych, finansowych i gospodarczych, minister zwraca jednak uwagę, iż jesteśmy obecnie w sytuacji bardzo podobnej do sytuacji z przed dwu lat, gdy Polska własnemi siłami dokonywała reformy walutowej i gdy wkrótce potem znaleźliśmy się w obliczu nieurodzaju. Rząd w całem zrozumieniu doniosłości sytuacji obecnej i w odpowiedzialności za rozwój wypadków wobec historji stwierdza — kończy minister swoje ekspose — iż gospodarka budżetowa będzie przeprowadzana z całą ostrożnością, że potrzeby państwa będą załatwione w granicach budżetu, że rozwój budżetu państwa będzie odpowiadać zdolnościom płatniczym ludności, co jest koniecznym warunkiem pomyślnego rozwoju państwa. Będziemy o tem skrzętnie pamiętać, aby uzyskane położenie nie osłabiło czujności i niezbędnego, trwałego wysokiego napięcia pracy, **do której rząd wzywa całe społeczeństwo.** Tylko zgodna, wytrwała i prowadzona w spokoju praca pozwoli nam wykorzystać obecną - pomyślną wewnętrzną i zewnętrzną konjunkturę i przyśpieszyć osiągnięcie pomyślnych rezultatów. Przeciwnie — **walka wewnętrzna spowoduje jedynie zmarnowanie wyjątkowych konjunktur i utratę zdobytych korzyści oraz usunięcie na dłuższy czas całkowitej sanacji.**

Przepisy o egzaminach akademickich

W Nr 93 „Dziennika Ustaw" ogłoszono ustawę z dnia 23 lipca 1920 r., zmieniającą art. 112 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich. Na mocy tej ustawy art. 112 ustawy z dnia 13 lipca 1920 r. o szkołach akademickich otrzymuje następujące brzmienie:

„Studenci wszystkich wydziałów, prócz filozoficznych (matematyczno-przyrodniczych i humanistycznych), którzy rozpoczęli studja przed dniem 15 września 1920 r. oraz ci, którzy, rozpocząwszy studja po tym terminie, odbywali je według dawnych przepisów, składać mogą końcowe egzaminy według dawnych przepisów, lecz tylko do 31 grudnia 1928 r. W szczególności nie obowiązują ich do tego czasu przepisy w sprawie doktoratu (art. 95).

Studenci, którzy rozpoczęli studja na wydziałach filozoficznych (matematyczno - przyrodniczych i humanistycznych) w roku akademickim 1925-26 i wcześniej, składać mogą końcowe egzamina według dawnych przepisów do dnia 30 czerwco 1932 r. W szczególności nie obowiązują ich do tego czasu nowe przepisy w sprawie doktoratu (art. 95).

Studenci wydziałów prawniczych uniwersytetów w Krakowie i we Lwowie, którzy odbywali studja według niniejszej ustawy i uzyskali, lub uzyskają niższy stopień naukowy do 1927 r. włącznie, mogą także ubiegać się o wyższy stopień naukowy (doktorat) wedle dawnych przepisów lecz tylko do 31 grudnia 1928 r."

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. — Z tą chwilą traci moc obowiązująca ustawa z dnia 18 lipca 1924 r. o przedłużeniu dawnego trybu egzaminów w szkołach akademickich.

Odsłonięcie pomnika Bolesława Chrobrego na Śląsku

W niedzielę dnia 3 października osobnym pociągiem z Warszawy przyjeżdżają do Katowic pp. Prezydent Mościcki, marszałek Piłsudski, premjer Bartel, minister Młodzianowski, minister Kwiatkowski i inni oficjalni goście. — Przyjeżdżają oni na uroczystość odsłonięcia pomnika Bolesława Chrobrego w Brzeziu, na granicy niemieckiej w powiecie Rybnickim.

W Katowicach powita gości prymas ks. dr Hlond i wojewoda Grażyński. Z Katowic udadzą się następnie dostojnicy państwowi z gośćmi śląskimi pociągiem do Rybnika, skąd nastąpi odjazd samochodami do Brzezia.

W Brzeziu o godz. 11 rano dokonane zostanie uroczyste odsłonięcie pomnika Bolesława Chrobrego. Po poświęceniu pomnika nastąpi poświęcenie sztandarów powstańców śląskich, uchodźców z powiatów raciborskiego, którego to poświęcenia dokona również ks. prymas Hlond. Następnie wygłosi przemówienie p. marszałek Piłsudski, poczem wręczy sztandar prezesowi zarządu powstańców śląskich. Po uroczystem nabożeństwie polowem odbędzie się w pobliżu pomnika na polach defilada wojska, policji, Związku Powstańców Śląskich, Hallerczyków, Sokołów, harcerzy itd.

Poświęcenie Domu Ludowego

W niedzielę odbyło się uroczyste poświęcenie i otwarcie „Domu Ludowego im. senatora Hammerlinga" w Brodach pod Kalwarją. Na uroczystość tę przybyło wiele wybitnych osobistości z całego kraju, wśród których zauważyliśmy wielu polityków, posłów przedstawicieli wojskowości, sfer oświatowych, bankowych i t. d.

Uroczystość rozpoczęła się o godz. 12 pochodem z pod pałacu pp Hammerlingów pod Dom Ludowy. Na czele pochodu kroczyły dwie orkiestry, jedna wojskowa i jedna miejscowa straży pożarnej, dalej niesiono dwie chorągwie: polską i amerykańską. Tłumy, przybyłe z dalekich nawet stron, zaległy cały plac przed domem, jak również wypełniły dziedziniec domu. Po wręczeniu przez architekta Hoffmana kluczów domu fundatorowi tej placówki sen. Hammerligowi, ks. kanonik Nieć dokonał uroczystego poświęcenia, poczem w podniosłych słowach wskazał na patrjotyczny czyn sen. Hammerlinga, który własnym sumptem ten dom postawił, dom, który ma służyć na pożytek miejscowej ludności. Następnie przemawiał pos. Maślanka, sen. wicemarszałek Bojko, sen. Kierczyński i przedstawiciel kuratorjum krakowskiego, Przyjemski.

Po uroczystościach odbyło się przyjęcie w pałacu pp. Hammerlingów, na którem wygłoszono wiele toastów.

Dom Ludowy, wzniesiony przez sen. Hammerlinga, przedstawia się niezwykle imponująco. Składa on się z bardzo wielu ubikacyj, w których znalazły pomieszczenie urząd gminny, sklep Kółka rolniczego a przedewszystkiem czytelnia, bibljoteka, zawierająca około 1.000 tomów, dalej pokoje gościnne dla przyjezdnych prelegentów oświatowych, straż pożarna i t. p. Dom Ludowy spełni też niewątpliwie zaszczytne swe zadanie, a chłopa polskiego skieruje do Domu Ludowego, gdzie znajdzie pożyteczną strawę duchową.

KRONIKA

Kraków, 20 września.

Wybór wiceprezydentów miasta

Prezydent miasta zwołał nadzwyczajne, tajne posiedzenie Rady miasta na wtorek 28 b. m. o godzinie 6 po południu (sala Towarzystwa Ubezp.) celem wyboru dwóch wiceprezydentów miasta.

Prezydent zwraca uwagę na rygor par. 43 statutu miejskiego, postanawiający, że radca miejski który na wybór wiceprezydentów bez dostatecznego usprawiedliwienia się nie przybędzie, traci mandat radziecki i przed upływem trzech lat do Rady wybrany być nie może.

Samochodem naokoło świata

Wczoraj wieczór przybyła do Krakowo znana ekspedycja harcerzy polskich, którzy podjęli w tym roku podróż samochodem naokoło świata. Jak wiadomo, wyprawa ta zorganizowana została na zasadzie harcerskiej samodzielności i samowystarczalności, a odbywają ją absolwenci uniwersyteccy: Jan Łada, Jerzy Jeliński i Eugenjusz Smowarski, dokonując po drodze zdjęć filmowych „O Polsce współczesnej", dla wyświetlania przez ekspedycję za granicą.

Wyprawa wyruszyła z Warszawy dnia 30 maja b. r. i objechała już całą Polskę, przebywszy dotąd drogę 4.600 klm. Ostatnio bawiła pewien czas na Targach Wschodnich we Lwowie. W Krakowie, jak nas poinformował kierownik wyprawy, p. Łada, odwiedziwszy nas wczoraj po przyjeździe, wyprawa zabawi kilka dni i dokona szeregu propagandowych zdjęć filmowych, poczem opuści granice kraju, wyjeżdżając przez Cieszyn do Czechosłowacji. Ogółem droga, jaką zamierzają przebyć przedsiębiorczy i odważni harcerze, wyniesie około 280.000 klm.

12 tomów elaboratu misji Kemmerera

Z Warszawy donoszą:

Misja prof. Kemmerera zostawiła wyniki swoich prac nad zagadnieniemi gospodarczemi i finansowemi w Polsce w 12 tomach. Każdy tom traktuje odrębne zagadnienia. Najobszerniejszy jest tom 5-ty o ustroju dochodów skarbu państwa polskiego, wraz z krytyką i odpowiedniemi zaleceniami. Tom ten ma 2.544 stron wraz z mapami i wykresami.

Postulaty urzędników

W niedzielę obradował w Warszawie w pełni zarząd główny Stowarzyszenia urzędników państwowych. W obradach wzięli także udział delegaci szeregu środowisk prowincjonalnych, mianowicie z Krakowa Wilna, Lublina Łucka, Brześcia, Białegostoku, Kielc i Włocławka. W czasie obrad przyjęto jednomyślnie rezolucję, domagającą się podwyższenia uposażenia pracowników państwowych, które nie może być łączone z wynikami przeprowadzanej stale od szeregu lat reorganizacji administracji państwowej. Rezolucje domagają się podwyższenia podatków i opłat na rzecz państwa i energicznego ich ściągania. Ostatnia wreszcie rezolucja domaga się podjęcia energicznej walki z drożyzną.

JESIENNE ZRÓWNANIE DNIA Z NOCĄ. Na dzisiaj przypada jesienne zrównanie dnia z nocą. Zaczyna się też „urzędowa" meterjologiczna jesień. Słońce staje w zenicie nad równikiem. Gdy dzisiaj dzień i noc mają po 12 godzin, od jutra zacznie dnia ubywać aż do 21 grudnia, daty meteorologicznej zimy.

Zazwyczaj podczas zrównania dnia z nocą (ekwinokcja) zrywają się wielkie burze na morzu. Jedna z takich katastrofalnych burz nawiedziła tym razem Florydę.

ODSŁONIĘCIE POMNIKA GEN. ZIELIŃSKIEGO. W dniu 31 października b. r. odbędzie się odsłonięcie pomnika na grobie gen. Zielińskiego na cmentarzu rakowickim. Pomnik stanie tuż koło mogiły Rokitniańczyków. Z odsłonięciem pomnika będzie połączona uroczystość ku czci zmarłego generała.

O WYBÓR DELEGATÓW DO RADY SZKOLNEJ MIEJSKIEJ. Po rozwiązaniu Rady m. Krakowa przed dwoma laty, ówczesny komisarz rządowy, Wawrausch, zamianował delegatów gminy do miejskiej Rady szkolnej, których mandaty wygasły z chwilą reaktywowania Rady miasta. Prezydent Rolle winien zwołać posiedzenie sekcji szkolnej, aby ta wybrała nowych czterech delegatów do Rady szkolnej i przedstawiła ich do zatwierdzenia pełnej Radzie w dniu 27 b. m.

KOLEJOWE SPRAWY M. KRAKOWA. — W dniu 20 b. m. odbyła się w magistracie pod przewodnictwem prez. m. Rollego konferencja, na której przygotowano zwołanie w dniu 1 października b. r. obszerniejszej konferencji przy udziale delegatów władz, instytucyj publicznych i zawodowych, posłów, senatorów i radców m. i t. d., dla omówienia spraw, związanych z obroną interesów Krakowa w zakresie kolejowym.

WAŻNE DLA SŁUCHACZÓW UNIWERSYTETU JAGIELLOŃSKIEGO. Prezydjum krak. Związku Kół naukowych polskiej młodzieży akademickiej udziela wszelkich informacyj, związanych z wpisem na uniwersytet codziennie w godzinach 12.30—1.30 sala 39 (Coll. Nov. I. p.) aż do 1 października b.r. włącznie Informacyj w sprawie magisterjów na wydziale filozoficznym udziela prezes kol. Małecki codziennie tamże w godzinach 1—1.30 W tym czasie załatwia się też wszystkie sprawy, łączące się z działalnością Kół naukowych. Dyżury zaczynają się we wtorek dnia 21 b. m.

WYŻSZY NAUKOWY KURS SPÓŁDZIELCZY. przy wydziale rolniczym uniw. Jagiellońskiego. — W celu naukowego, systematycznego kształcenia pracowników znaczniejszych Stowarzyszeń, Związków i instytucyj spółdzielczych, oraz w celu popierania naukowego studjum ruchu spółdzielczego, utworzono jeszcze w roku 1924 stały roczny wyższy naukowy kurs spółdzielczy w obrębie wydziału rolniczego uniw. Jagiellońskiego, przy współudziale profesorów uniwersytetu i Akademji handlowej w Krakowie, oraz wybitnych specjalistów, pod dyrekcją prof. uniw. Jag., dra Stefana Surzyckiego. Uniwersytet Jagielloński dostarcza kursowi odpowiednich sal na wykłady, odbywane wraz ze studentami wydziału rolniczego. Kurs rozpoczyna się dnia 1 października b. r. i trwać będzie do końca czerwca następnego roku w trzech trimestrach. Do zapisu w charakterze słuchaczy zwyczajnych jest wymagane: świadectwo dojrzałości szkoły średniej ogólno-kształcącej lub zawodowej lub matura seminaryjna. Słuchacze zwyczajni kursu mogą być równocześnie słuchaczami innych wydziałów i szkół akademickich w Krakowie, z wyłączeniem wydziału rolniczego U. J. Słuchaczami nadzwyczajnemi mogą być ci, co ukończyli conajmniej 6 klas gimnazjalnych lub licealnych. Na kurs może być przyjętych najwyżej 80 kandydatów. Podania z wiarygodnymi odpisami świadectw i życiorysami, należy przesyłać do dnia 15 b. m. do dyrekcji kursu (Aleja Mickiewicza 17). Wpisy osobiste nastąpią w czasie od 20—30 b. m. Przy zapisie wnoszą słuchacze opłaty za cały rok: wpisowe 15 zł, czesne 75 zł. Opłaty mogą być rozdzielone na trzy raty.

BUDOWA DOMU PRZEDPOGRZEBOWEGO. Komisja cmentarza Rady wyznaniowej uchwaliła na posiedzeniu pod przewodnictwem prezydenta gminy izr., dra Rafała Landau odbytem, przystąpić bezzwłocznie do budowy domu przedpogrzebowego na nowym cmentarzu w Woli Duchackiej, a wykonanie tej budowy powierzone zostało inż. Lamensdorfowi, Rittermanowi i Singerowi. Po wykonaniu budynku nastąpi otwarcie nowego cmentarza. W najbliższych dniach nastąpi objęcie gruntów cmentarnych przez gminę miasta Krakowa, do której grunta te w myśl uchwały Rady ministrów z dnia 23 czerwca b. r., przyłączone zostały.

Z RUCHU TARGOWEGO. Ruch na placach targowych w dniu dzisiejszym był na ogół słaby. — Mimo, że dowieziono wielką ilość produktów rolnych, kupujących było mało. Szczególnie obficie dowieziono owoce i drób. Ceny jednak utrzymały się na poziomie ostatniego targu.

ZAMACH SAMOBÓJCZY. Lekarz dyżurny Pogotowia ratunkowego przewiózł do szpitala Józefę Bławat, która w zamiarze samobójczym u wylotu ulic św. Tomasza i Sławkowskiej wypiła większą ilość jodyny.

WYPADEK PRZY PRACY. Pogotowie ratunkowe przewiozło do szpitala Pawła Sarnę, stelmacha, lat 64 liczącego, który w czasie pracy upadł na ziemię i złamał prawą nogę.

POŻAR. Dziś o godz. 6 rano zaalarmowano straż pożarną na ulicę Kolętek 9, gdzie w mieszkaniu Karoliny Markowiczowej na 3 piętrze zapaliła się drewniana ścianka, przyległa do pieca kuchennego. Pożar powstał wskutek wadliwej budowy ścianki. Straż ogień zlokalizowała.

KRADZIEŻE I ARESZTOWANIA. Franciszkowi Matykowi, zamieszkałemu przy ul. Czarnowiejskiej 23, skradziono z mieszkania garderobę. — Nieznani sprawcy włamali się do gabinetu przyrodniczego gimnazjum VIII przy ul. Studenckiej i skradli z biurka 3 szkła powiększające.

Aresztowano Edwarda Chruścickiego, który włócząc się po większych miastach, wyłudzał datki na różne cele, posługując się przy tem fałszywemi dokumentami. — Aresztowano Katarzynę Michalską z Modlniczki za pijaństwo i awanturę uliczną. — W dalszym ciągu aresztowano Marjana Załecka, lat 18, który w ulicy Szpitalnej skradł Marji Postawskiej pugilares z gotówką. — Do więzień sądu okręgowego karnego odstawiono Franciszka Kulkę za kradzież garderoby, wartości 600 zł. na szkodę Jana Czułaka.

JUŻ W XIX STULECIU odkryto wybitne właściwości czerwonego wina „Hygea Perle" dla niedokrwistych, a współczesne powagi lekarskie polecają je w wypadkach anemji, biegunki i zaburzeń żołądkowych.

ZMARLI:

— Ignacy Wentzl, em. starszy inżynier starostwa krakowskiego, zmarł w Krakowie w 60 roku życia.

Ś. p. Ignacy Wentzl pochodził ze znanej mieszczańskiej rodziny krakowskiej. Był bratem p. Jana Wentzla, właściciela znanego handlu „pod Obrazem" w Rynku. Zmarły inżynier długi czas pracował w biurze technicznym delegatury namiestnictwa w Krakowie za czasów austrjackich, gdzie był cenioną siłą fachową. W mieście znaną był także osobistością dla licznych zalet towarzyskich.

Katastrofa pociągu osobowego

Warszawa, 21 września (AW). Pociąg osobowy nr. 1951, idący ze Zdołunowa do Piwer z nieustalonych dotychczas przyczyn przejechał stację Sienkiewiczówkę na Wołyniu i w pełnym biegu wpadł na t. zw. ślepy tor. **Kilkanaście wagonów spadło z nasypu, 3 wagony uległy zupełnemu rozbiciu, kilkanaście osób jest ciężko rannych, trzy z nich zmarły.**

Maszynista tłomaczy się, że dostał nagle zawrotu głowy i stracił przytomność.

Likwidacja szajki fałszerzy polskich monet

Przed kilku dniami pokazała się w Tarnowie większa ilość fałszywych 5-cio złotówek. W toku dochodzeń przez tamtejszą policję ustalono, że falsyfikaty dostarczane są przez jakiegoś osobnika z Krakowa i że przywożone są z Warszawy. Dalsze dochodzenia wykazały, że osobnikiem tym jest niejaki Borek **Urbach** z Krakowa. Stwierdzono, że 19 bm. w nocy wyjechał on do Warszawy celem zakupienia nowego transportu falsyfikatów. Tutejsza ekspozytura urzędu śledczego wysłała za nim swoje organa śledcze z jednym komisarzem na czele do Warszawy, gdzie po przyjeździe zauważono, iż na Urbacha oczekuje na dworcu kolejowym jakiś osobnik, który wszedł z nim w pertraktacje, poczem obaj udali się do hotelu. Po dłuższej obserwacji tego osobnika, nazwiskiem Szaja Silber z Krasnostawu, przytrzymano na Nalewkach, gdzie porozumiewał się z innymi podejrzanymi osobnikami, a w chwili gdy spostrzegł, że jest inwigilowany, usiłował zbiec. Równocześnie przytrzymano oczekującego w hotelu Urbacha i doprowadzono go do urzędu śledczego w Warszawie.

Silber próbował za pomocą grypsu ostrzec swoich wspólników. Przeprowadzona natychmiast przez krakowskie organa policyjne rewizja w mieszkaniu, podanem w grypsie na Nowolipiu 56/4 dała wynik dodatni. Znaleziono bowiem w zamaskowanej ubikacji około 2.500 sztuk fałszywych dobrze wykonanych monet 2-złotowych, ukryte pod łóżkiem. Obecnych tam, znanych fałszerzy Dawida Moszka Finkelszteina, Barucha Weingartena false Blumenkranza oraz kochankę Finkelsteina Helenę Chaję Manczník, aresztowano i oddano do dyspozycji urzędu śledczego w Warszawie.

Weingarten w chwili przystąpienia do rewizji, zbiegł z mieszkania, został jednak na schodach przytrzymany. Silbera i Urbacha przewieziono, celem dalszych dochodzeń do Krakowa, skąd po ukończeniu dochodzeń odstawieni zostaną do prokuratury przy sądzie okręgowym w Tarnowie.

W związku z powyższą sprawą przytrzymano i odstawiono do Krakowa niejakiego Abrahama Hersza Arbeita ze Lwowa. Wytropieniem fałszerzy zajął się energicznie kom. dr Kobiela wraz z zawiadowcami: Majerem, Kwaterem i Marcem.

Z kraju

PREZYDENT MOŚCICKI W CHORZOWIE. — Prezydent Mościcki przyjechał dzisiaj o godzinie 3.30 do Chorzowa. Zabawi on w Chorzowie przez wtorek, we środę rano odjedzie do Spały. Przyjazd p. prezydenta ma charakter ściśle prywatny.

ŚLEDZTWO W SPRAWIE GEN. ZAGÓRSKIEGO. — Do toczącego się śledztwa w sprawie byłego szefa departamentu lotnictwa, gen. Zagórskiego, zażądano z Paryża szczegółowych danych, dotyczących zakupów zagranicznych na potrzeby lotnictwa polskiego.

W sprawie tej przebywa służbowo w Warszawie jeden z członków polskiej wojskowej komisji zakupów w Paryżu. Zakończenia śledztwa oczekiwać należy niebawem.

POSEŁ SICIŃSKI POZA KLUBEM CH.-D. — Stronnictwo Ch.-D. wykluczyło posła Sicińskiego ze swojego grona. Wobec tego oświadcza, że nie uznaje zaocznie ferowanego na niego wyroku, lecz własnowolnie z klubu stronnictwa Ch.-D. występuje.

ZJAZD STOWARZYSZEŃ CH. NAR. NAUCZYCIELSTWA SZKÓŁ POWSZ. W niedzielę rozpoczęły się w Warszawie obrady 5-go walnego zjazdu delegatów Stowarzyszeń chrześcijańsko-narodowego nauczycielstwa szkół powszechnych. Po nabożeństwie w kościele OO. Karmelitów, odprawionem przez J. E. ks. kardynała Kakowskiego, nastąpiło otwarcie zjazdu w sali Rady miejskiej. Po wygłoszeniu przemówień powitalnych, przystąpiono do odczytania referatów i sprawozdania z działalności związku.

RABUNEK W ŚRÓDMIEŚCIU. Z Łodzi donoszą: Senator Uszer Mendelsohn po powrocie z Karlsbadu udał się na wypoczynek po kuracji do willi swej w Rudzie Pabjanickiej, pozostawiając mieszkanie swe przy ulicy Cegielnianej w Łodzi pod opieką krewnej swej, 20-letniej Endelmanówny. Nocy ubiegłej do mieszkania sen. Mendelsohna wtargnęło czterech uzbrojonych bandytów, którzy steroryzowawszy Endelmanównę, splądrowali cały dom, rozbili kasę i zrabowali sumę 25.000 złotych. Na odchodnem bandyci polecili skrępowanej Endelmanównie, aby w ich imieniu pozdrowiła sen. Mendelsohna po powrocie z wywczasów. Bezczelny ten rabunek w śródmieściu Łodzi wywołał w mieście popłoch.

DWIE OFIARY KATASROFY SAMOCHODOWEJ. Niedaleko Torunia samochód, którym jechał adwokat i notarjusz z Wąbrzeźna, dr Ostrowski z żoną, uległ katastrofie, najechawszy na przydrożne drzewo. Samochód wywróciwszy się, przykrył jadących, skutkiem czego p. Ostrowska doznała wstrząśnienia mózgu, a mąż jej ciężkich obrażeń zewnętrznych.

CZTEROLETNIE DZIECKO SPALIŁO DWIE ZAGRODY. Czteroletni chłopiec, bawiący się zapałkami bez nadzoru u gospodarza Kowalskiego w Wijawie, w Poznańskiem, zapalił zboże w stodole, która spłonęła wraz z całym zbiorem i żywym inwentarzem. Pożar przeniósł się na sąsiednią zagrodę, którą również zniszczył.

BÓJKA NA ODCZYCIE. Podczas odczytu p. Tadeusza Wieniawy-Długoszewskiego w Lublinie na temat „Polska a Rosja", przyszło do zaburzeń, a potem do bójki ponieważ część słuchaczów czuła się obrażona w swoich uczuciach religijnych przez prelegenta. Samego prelegenta poturbowano tak, że musiało go zaopatrzyć Pogotowie ratunkowe.

ZJAZD LEKARZY W KATOWICACH. — W dniach 23, 24 i 25 września b. r. w Katowicach obradować będzie Zjazd lekarzy Polaków z całej Polski. Do Katowic przybędzie kilkuset lekarzy, prawie ze wszystkich dzielnic Polski, przybędą profesorowie prawie ze wszystkich uniwersytetów którzy wygłoszą referaty. Bardzo silnie będzie reprezentowany uniwersytet Jagielloński. Zjazd zagajony będzie wykładem prof. dra Kostaneckiego. Pozatem wygłoszą referaty profesorowie z Krakowa: prof Piltz, dr Korczyński, dr Rosner oraz docenci: dr Miarkowski, dr Zieliński, dr Szymonowicz, dr Kostrzewski i lekarze: Schancenbach i Schwarzbard. Pozatem wykłady wygłoszą prof. dr Gądzikiewicz, p. dr Jaronowska i dr Marja Spiess. Zjazd organizuje Towarzystwo lekarzy Polaków na Śląsku. Obrady odbywać się będą w domu związkowym przy kościele Marjackim. W czasie Zjazdu uruchomiona będzie wystawa farmaceutyczno-chemiczna z eksponatami firm polskich w Warszawie i Poznaniu Uczestnicy Zjazdu zwiedzą huty i kopalnie śląskie, oraz zakład kąpielowy w Jastrzębiu i zakład dla badania środków spożywczych w Pszczynie. Zjazd zapowiada się bardzo licznie.

Straszne rozmiary katastrofy na Florydzie

Jak donosi telegram z Nowego Jorku, orkan szalał nad Florydą przez dłuższy czas w niedzielę, a koło północy posunął się w kierunku Pensacola. Największych spustoszeń dokonała burza w znanej miejscowości kąpielowej Miami i w Pelmbeach, gdzie wystąpiła z siłą, nie znaną tam dotychczas w dziedzinie klęsk elementarnych. **W Miami ulice zawalone są gruzami domów,** mebli i plątaniną drutów telefonicznych. W porcie zniszczone są wszelkie urządzenia, **zatonęło 250 statków.** Zniszczenie powiększyło się skutkiem zalewu przez fale rzeki Miami. Orkan szalał tu **z siłą 120 mil na godzinę.**

Miejscowość Cleriston została całkowicie zalana. Fale zakryły ją **na wysokość 15 stóp.** — Lotnik, który dokonywał wywiadu nad tym obszarem, dostrzegł zaledwie **tylko kilka ocalonych osób na wierzchołku wzgórza.**

W Nembrasce skutkiem oberwania się chmury **zatopionych zostało 30.000 akrów ziemi uprawnej.**

Los Pelmbeach jest jeszcze nieznany, gdyż wszelkie połączenia z tą miejscowością są przerwane.

Orkan, który posuwał się od wschodu, ogarnął także części Meksyku, gdzie miał również wyrządzić szkody.

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Waszyngton, 21 września. Rząd zarządził **powołanie ze wszystkich stron ekspedycyj ratunkowych** dla ofiar katastrofy na Florydzie. **Prezydent Coolidge wezwał ludność do urządzenia zbiórki narodowej na rzecz ofiar.**

Ponieważ na Florydzie akcja ratunkowa i **odkopywanie gruzów jest jeszcze w pełnym toku,** rozmiarów katastrofy nie można jeszcze dokładnie ustalić.

Ponowny huragan w zatoce Meksykańskiej

Nowy Jork, 21 września (PAT). Komunikacja telegraficzna między Pensacola i innemi miastami Florydy staje się coraz trudniejsza. **W zatoce meksykańskiej sroży się obecnie nowy huragan, wzrastający ciągle na sile. Panuje obawa, że huragan ten spowoduje olbrzymie straty.**

---o---

Nieporozumienia w łonie rządu

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. Premjer Bartel zamierza udać się do Druskiennik **celem porozumienia się z marsz. Piłsudskim w związku z nieporozumieniami w łonie rządu na tle preliminarza budżetowego.**

---o---

Pogłoski o dymisji min. robót publicznych

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. Wedle pogłosek w najbliższym czasie **ma ustąpić min. robót publicznych, Broniewski. Jako następcę jego wymieniają prof. Małakiewicza ze Lwowa.**

Przewroty polityczne w Grecji

Kondylis sam inscenizował bunt gwardji

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Ateny, 21 września. Kondylis oświadczył, że po obaleniu Pangalosa dowódca gwardji republikańskiej, pułk. Zervas **zaproponował mu objęcie dyktatury. Kondylis zgodził się pozornie na to,** aby niedopuścić, by kto inny objął dyktaturę, chciał jednak **rządzić konstytucyjnie.** Ponieważ gwardja republikańska ten plan odrzuciła, **Kondylis dnia 9 września zainscenizował pucz gwardji.**

---o---

Ofenzywa przeciw wojskom czerwonym w Chinach

Pekin, 21 września. Wojska **generała Wu Pej Fu,** zreorganizowane po ostatniej porażce przy pomocy oddziałów piechoty, nadesłanych przez Czang Tso Lina, **przeszły do ofenzywy** na północny-zachód od Wu Czang. — Dzięki szybkiej przeprawie przez Jang Tse Kiang, **oddziałom tym udało się wedrzeć do Wu Czeng.**

Pekin, 21 września. **Wojska kantońskie,** operujące na froncie Kiang Tsi w walkach z oddziałami gubernatora Sun Czuan Fana, **posunęły się znacznie ku wschodowi.** Część prowincji Kiang znajduje się w tej chwili w rękach kantończyków. Położenie Sun Czuan Fana, ma być bardzo poważne.

KABARETY

Z TEATRU M. IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś i w dnie następne do 24 włącznie „Książę Niezłomny" w zmienionej obsadzie z pp. Barwińską i Socną w rolach głównych. Pod kierunkiem p. Kułakowskiego odbywają się ostatnie próby z „Grubych ryb" Bałuckiego, które wchodzą na afisz w piątek 24 b. m. Jest to data premjery tej sztuki na scenie krakowskiej przed laty 45. — W przeddzień premjery odbędzie się w Kollegium wykładów naukowych (Rynek A-B) wykład dyr. Nowakowskiego o „Michale Bałuckim", od którego zgonu upływa, jak wiadomo, 17 października b. r. lat dwadzieściapięć. W sobotę 25 b. m. wchodzi na afisz nowość Pawła Raynal'a „Grób nieznanego żołnierza" (Le tombeau sous l'Arc de Triomphe").

TEATR POPULARNY „NOWOŚCI". Dzisiaj we wzruszających rolach „Dwóch Sierót" ukaże się p. Holzerówna i Biliżanka.

ADA SARI, słynna diva koloraturowa Europy i Ameryki, której znakomita technika głosu, tryle i pasaże w najwyższych nawet regestrach zachwycają swoją lekkością, brawurą i krystaliczną czystością, wystąpi w Starym Teatrze dziś t. j. we wtorek, 21 b. m. z pożegnalnym koncertem. Znakomita śpiewaczka wykona szereg słynnych utworów przy akompaniamencie fortepianu i fletu. — Pozostałe bilety są do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8. oraz od godziny 6 wieczór przy kasie w Starym Teatrze.

REPERTUARY:
TEATR IM. SŁOWACKIEGO

Środa, 22 września: „Książę Niezłomny".

Czwartek, 23 września: „Książę Niezłomny" (II-gie przedstawienie szkolne).

Piątek, 24 września: „Grube ryby".

Ze świata

POWROTNY LOT POR. ORLIŃSKIEGO. Telegram z Irkucka donosi: Por. Orliński wylądował szczęśliwie w okolicy Irkucka, skąd odjedzie do Krasnojarska.

ZJAZD KOBIET LEKAREK W PRADZE. — W Pradze czeskiej odbył się międzynarodowy Zjazd kobiet-lekarek. Polskę reprezentowała p. dr Wanda Szczawińska, zaznajamiając uczestników Zjazdu z działalnością kobiet-lekarzy w Polsce na polach leczniczem, naukowem i społeczno-lekarskiem.

NOWY SOWIECKI PORT HANDLOWY. Rząd sowiecki buduje w pobliżu granicy estońskiej, przy ujściu rzeki Lugi, nowy port handlowy.

POMNIK POD TANNENBERGEM. Roboty przy ukończeniu olbrzymiego pomnika, który Niemcy wznoszą dla upamiętnienia swego zwycięstwa pod Tannenbergiem w sierpniu 1914 r., są na ukończeniu. Odsłonięcie pomnika będzie miało miejsce w dniu 80-letniej rocznicy zwycięskiego generała obecnie prezydenta Hindenburga. Niemiecki korespondent „Observera" dodaje od siebie, że miejsce wybrane na postawienie tego pomnika w malutkiej wiosce Tannenberg, było w swoim czasie świadkiem zniesienia zakonu krzyżackiego przez Polaków za panowania Władysława Jagiełły, i że zwycięstwo tannenberskie z 1914 r. przekreśla przegraną z XV wieku.

UPAŁY W ANGLJI. Telegram z Londynu donosi pod datą 20 b. m.: Dzisiejszy dzień w Anglji był najgorętszym dniem, jakiego nie datowano od roku 1870. Temperatura w cieniu wynosiła 88 stopni Fahrenheita.

NOWY REKORD LOTNICZY. Donoszą z Paryża: Lotnik francuski, Dergue, pobił światowy rekord wysokości na hydroplanie z obciążeniem 500 kg. Osiągnął on 5.475 metrów wysokości, podczas gdy stary rekord światowy wynosił 4.881 m.

Z Sejmu

Warszawa, 21 września.

Przed przystąpieniem do porządku obrad na wczorajszem posiedzeniu Sejmu pos. **Świderski** (N. P. Ch.) zwrócił się z interpelacją do marszałka Sejmu w sprawie rewizji dokonanej przez policję w mieszkaniu posła Ballina (N. P. Ch.), w czasie której zabrano prywatne papiery i korespondencję tegoż posła, nie mając na to zezwolenia marszałka Sejmu. W odpowiedzi marszałek zaznaczył, iż prawo nietykalności poselskiej jest w konstytucji ujęto ramowo i że Sejm nie zdobył się dotąd niestety na szczegółową ustawę w tej materji.

W sprawie **listu otwartego b. premjera p. Grabskiego** marszałek oświadczył, że porusza tę sprawę w Sejmie z dwóch powodów. Raz dlatego, że jest to głos b. ministra skarbu, którego działalność jest przedmiotem kontroli ze strony Sejmu, a po drugie dlatego, że w liście tym zaczepiono cześć kilku posłów, w związku z wykonywaniem przez nich obowiązków włożonych na nich przez Sejm, który ich wybrał do komisji, mającej zbadać sprawę zapałczaną. Następnie marszałek oświadczył, iż apelowi p. Grabskiego, aby prace nad badaniem tej sprawy nie były prowadzone w dalszym ciągu przez komisję w dotychczasowym składzie, nie mógł zadość uczynić a to z dwóch powodów: 1) Członkowie komisji otrzymali mandaty te nie od marszałka, lecz od Sejmu i tylko Sejm mógłby ich tych mandatów pozbawić, względnie w wykonaniu zawiesić; 2) Zadośćuczynienie temu apelowi stworzyłoby precedens, który w skutkach mógłby unicestwić jedną z zasadniczych praw Sejmu. Następnie z polecenia marszałka sekretarz odczytał z trybuny sejmowej odpowiedni ustęp oświadczeń, złożonych przez posłów Byrkę, Michalskiego, Rozmaryna i Wyrzykowskiego. Wobec tego, iż nikt się do głosu nie zapisał, marszałek uznał sprawę za wyczerpaną na terenie Sejmu i udzielił głosu ministrowi skarbu **Klarnerowi**.

Po przemówieniu ministra Klarnera marszałek oświadczył, że odesłał **prowizorjum budżetowe do komisji budżetowej.** Wobec zrzeczenia się przez posła Głąbińskiego przewodnictwa w tejże komisji, marszałek zarządził posiedzenie komisji dla wyboru przewodniczącego i rozpatrzenia prowizorjum na wtorek na godz. 10½ rano.

O VOTUM NIEUFNOŚCI DLA MINISTRÓW: SPRAW WEWNĘTRZNYCH I OŚWIATY.

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu zgłosił klub Ch. D. wniosek następujący.

1) Rugi administracyjne i zwalnianie wielu wybitnych i zasłużonych dla państwa urzędników, dokonane przez ministra spraw wewnętrznych, nie są usprawiedliwione i uzasadnione jakiemikolwiek względami rzeczowemi i państwowemi. Są one wyrazem prowadzenia polityki państwowej pod naciskiem interesów i żądań koterji i mafji, dążącej do kompletnej dezorganizacji państwa.

2) Zamykanie szkół polskich w dzielnicach wschodnich Rzeczypospolitej, sięgające nawet ziemi Chełmskiej, oraz wyznaczanie przez ministra oświaty na stanowiska kierujące w wychowaniu narodowem i w sprawach wyznaniowych jednostek znanych ze swej walki z religją katolicką, jest niebezpieczne dla przyszłości młodego pokolenia i zdrowego jego wychowania.

Wobec powyższego nie przesądzając swego stanowiska dla całości rządu, zgłaszamy **votum nieufności p. ministrowi spraw wewnętrznych i p. ministrowi oświaty.**

Opozycja Ch. D.

Rada Naczelna Ch.-D. w uchwalonych przez siebie rezolucjach, wzywa klub sejmowy do zajęcia **krytycznego i opozycyjnego stanowiska wobec rządu.**

Rada w uchwałach swoich stoi na stanowisku **nienaruszalności małżeństwa** i staje w obronie ustawy **o święceniu niedzieli.**

Odpowiedź posła Byrki na zarzuty Wł. Grabskiego

W odpowiedzi na znany list b. premjera Wł. Grabskiego, poseł Byrka złożył marszałkowi sejmu memorjał w którym w związku z poczynionemi mu zarzutami rozpatruje merytorycznie sprawę monopolu zapałczanego i łączącej się z niem pożyczki.

Wywody posła Byrki streszczają się w twierdzeniu, że aczkolwiek pożyczka sama była bardzo korzystną, to jednak łączyła się ona najściślej z dzierżawą monopolu, a warunki tej dzierżawy są bezprzykładnie niekorzystne i na tej podstawie poseł Byrka wystąpił z zarzutami. Przytem stwierdza, że spełnił tu tylko swój obowiązek, działając jako referent sejmowy w tej sprawie i temsamem odpiera zarzut, jakoby działał z pobudek prywatnych. Wreszcie poseł Byrka konstatuje z całą stanowczością, że nigdy ani pośrednio, ani bezpośrednio do p. Grabskiego nie zwracał się z prośbą o posadę.

O przewodnictwo w komisji budżetowej

Pos. **Zdziechowski** (ZLN.), który objąć miał przewodnictwo w komisji budżetowej po pośle Głąbińskim, w liście do marszałka Sejmu oświadczył, że stanowczo tego **przyjąć nie może.**

Pos. Zdziechowski, jak z Warszawy donoszą, pragnie zachować wolną rękę, i w rozprawie budżetowej, przemawiając imieniem swego stronnictwa, zajmie **krytyczne wobec rządu stanowisko.**

TELEGRAMY

Ustawy sądowe które mogą być ogłoszone drogą pełnomocnictw rządu

Warszawa, 21 września (PAT). Minister sprawiedliwości przyjął wczoraj prezesa komisji kodyfikacyjnej **Fiericha,** z którym omówił sprawę tych projektów ustawy opracowanych przez **komisję kodyfikacyjną, któreby mogły być wydane w drodze pełnomocnictw Prezydentowi Rzeczypospolitej.** Ustalono, że do tej kategorji załączyć należy z pomiędzy podstawowych kodeksów przedewszystkiem 1) **ustrój sądów,** 2) **ustawy postępowania cywilnego i karnego,** 3) **ordynacja egzekucyjna.** Omawiano także zasady dalszej współpracy celem osiągnięcia jak najzgodniejszych tekstów projektów, oraz możliwy termin ostatecznego przygotowania tych projektów.

Z komisji budżetowej

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. Na dzisiejszem przedpołudniowem posiedzeniu komisji budżetowej wybrano przewodniczącym **pos. Rymara** (ZLN) poczem udzielono głosu pos. **Kościałkowskiemu** (Klub Pracy), który **zreferował prowizorjum budżetowe.** Na pytania, wysunięte ze strony kilku klubów, minister **Klarner udzielił odpowiedzi w formie syntetycznego przemówienia.**

Koło żydowskie wstrzyma się od głosowania nad prowizorjum budżetowem

Warszawa, 21 września (AW). Wczoraj przez cały dzień toczyły się obrady Koła żydowskiego. Referat polityczny wygłosił prezes klubu pos. Hartglas, ustosunkowawszy się opozycyjnie do obecnego rządu. Pos. Hartglas stwierdził, że rząd nic nie uczynił dla ulżenia sytuacji ludności żydowskiej, przyczem wskazał na istnienie numerus clausus na uniwersytecie we Lwowie i zaproponował **wstrzymanie się od głosowania przy uchwaleniu prowizorjum budżetowego** na 4-ty kwartał. **Wniosek przyjęto.** Nadto uchwalono zgłosić w Sejmie wniosek **o wyrażenie votum nieufności ministrowi Sujkowskiemu.**

Delegacja miasta Łodzi u premjera

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. Premjer Bartel przyjął dziś przed południem delegację miasta Łodzi w osobach burmistrza Cynarskiego, zastępcy burmistrza Groszkowskiego oraz naczelnego inżyniera Krzywana. Delegacja przedstawiła szefowi rządu **postulaty inwestycyjne miasta Łodzi.**

Proces o obrazę p. Grabskiego

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. Sąd okręgowy rozpatywał sprawę odpow. redaktora „Rzeczypospolitej", Jasińskiego, **oskarżonego o obrazę b. min. skarbu Grabskiego** za umieszczenie notatki, dotyczącej przekroczenia kredytu w Banku Polskim przez rząd p. Grabskiego o 13 miljonów złotych. **Sąd skazał p. Jasińskiego na 1 miesiąc więzienia.** Na skutek skargi kasacyjnej sprawa była rozpatrywana przez sąd najwyższy, który przekazał sprawę sądowi okręgowemu. Sąd na wczorajszej rozprawie **uwolnił red. Jasińskiego od winy.**

Konsul polski w Tyflisie

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. Na stanowisko konsula **polskiego** w Tyflisie desygnowany został Zygmunt **Mostowski.**

„Francopol" zakupiony przez Skodę?

Warszawa, 21 września (AW). Obiegają pogłoski, że francusko-polskie zakłady samolotowe »Francopol« zostały w tych dniach zakupione przez firmę czechosłowacką »Skoda«. Jako cenę kupna wymieniają 180.000 dol.

Gen. Malczewski pod strażą

(Telefonem od naszego korespondenta)

Warszawa, 21 września. B. min. spraw wojsk. **gen. Malczewski** wyjechał z Wilna do Grodna, skąd udaje się po 2 dniach **do Warszawy. Gen. Malczewskiemu towarzyszą 2 oficerowie, przydzieleni przez władze.**

Gdańsk otrzyma pożyczkę w kwocie 20 miljonów guldenów

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy")

Genewa, 21 września. Na wczorajszem popołudniowem posiedzeniu Rady Ligi rozważane były **sprawa Kłajpedy i sprawa sanacji finansowej Gdańska.** Sprawy Kłajpedy referował sprawozdawca delegat San Salvadoru Guerrera. Rada Ligi przyjęła sprawozdanie komisyjne, poczem przeszła do sprawozdania komisji finansowej Ligi Narodów **w sprawie sanacji finansowej Gdańska.** Sprawozdanie komisji wypowiada się **za udzieleniem Gdańskowi pożyczki w sumie 20 miljonów guldenów gdańskich, zamiast żądanych 60 milj.,** jednakże pod warunkiem przeprowadzenia **oszczędności w administracji i legislatywie Gdańska, oraz zakazu zaciągania pożyczek krótkoterminowych do grudnia br., tj. terminu udzielenia pożyczki prze zLigę Narodów.** Prezydent senatu Sahm domagał się cofnięcia tego ostatniego warunku, jako uniemożliwiającego przeprowadzenie akcji pomocy dla bezrobotnych. Wywody jego poparł Stresemann, oświadczając, że pożyczki krótkoterminowe zaciąga Gdańsk w bankach niemieckich, wobec czego nie należy się obawiać pogorszenia wskutek tego sytuacji finansowej Gdańska. **Przeciw prawu zaciągania pożyczek owiadczył się min. Zaleski, którego poparł lord Cecil. Teza polska uzyskała zwycięstwo, albowiem Rada Ligi przyjęła sprawozdanie komisji w całości.** To pierwsze wystąpienie Polski na terenie Rady Ligi wywarło nadzwyczaj korzystne wrażenie. Podkreślają **taktowne i rzeczowe** *wystąpienie min. Zaleskiego, który musiał się zmierzyć z dobrze przygotowanymi* argumentami Stresemanna.

Traktat arbitrażowy Węgier z Jugosławją

(Telegram iskrowy „Nowej Reformy").

Budapeszt, 21 września. »Magyar Orszag« donosi, że **między Jugosławją a Węgrami zawarty został układ arbitrażowy,** oparty na tych samych zasadach, na których opiera się układ austro-węgierski i węgiersko-szwajcarski.

Nowy układ jest pierwszym zawartym przez Węgry układem politycznym z jednem z państw, wchodzących w **układ trianoński.**

Zapowiedź spotkania Chamberlaina z Mussolinim

Londyn, 21 września (PAT). Rzymski korespondent »Timesa« donosi: Według wszelkiego prawdopodobieństwa spotka się w najbliższych **dniach Chamberlain z Mussolinim** w jednym z portów włoskich.

DZIAŁ GIEŁDOWY

Z giełdy krakowskiej

Kraków, 21 września.

Na rynku efektów tendencja naogół bez zmiany. Zainteresowanie i obroty stosunkowo niewielkie. Papiery cięższe w transakcjach, lżejsze w zupełnem prawie zaniedbaniu.

Kursa kształtowały się następująco: Bank Przemysłowy 0.20, Spół. Zar. 7—7.20, Zieleniewski 14.5, Górka 19—19.5, Siesza Górn. 4.10—4.30, Chodorów 99—100, Chybie 6.30—6.50, Piasecki 2.

Na pogiełdziu chęć kupna jedynie w Jaworznie, Cegielskim i Banku Polskim, po kursach chwiejnych. Jaworzno 15.40—15.60, Cegielski 19—19.15, Bank Polski 87—89, Lokomotywy 1.55.

Na rynku walut i dewiz nie zanotowano zasadniczych zmian, zainteresowanie i obroty stosunkowi niewielkie, podaż pokrywa w zupełności zapotrzebowanie, przy lekkim nadmiarze towaru. — W Krakowie dolar w prywatnych obrotach 8.99—9.00, bankowo 9.02—9.04, w Warszawie 8.98—8.99 got. 9.01½ czek, we Lwowie 8.98—8.99 got., czek 9.04, w Katowicach gotówką 8.99—9.00, czek 9.02—9.03.

Kursa na wszystkich prawie giełdach utrzymane mniej więcej na tymsamym poziomie, przy nastroju i usposobieniu spokojnem, towaru nieco więcej. Bank Polski płacił w dalszym ciągu 8.94 gotówką, czeki 8.98.

Zurych, 21 września. Paryż 14.43, Londyn 25.12, Nowy Jork 5.175, Belgja 13.93 3/4 Włochy 18.90, Hiszpanja 78.45, Holandja 207.30, Berlin 123.26 1/4 Wiedeń 73.00, Sztokholm 138.41 1/4, Oslo 113.425, Kopenhaga 137.43 1/4, Sofja 3.73 3/4, Praga 15.33 1/4, Warszawa 58.00, Budapeszt 72.45, Białogórd 9.14 1/4, Ateny 6.13 1/4, Konstantynopol 2.71, Bukareszt 2.80, Helsingfors 13.04 1/4, Buenos Aires 10 3/4. Tendencja spokojna.

Wiedeń, 21 września. Początkowe kursa papierów polskich w tysiącach koron. Karpaty 106. Tendencja spokojna.

Po zamknięciu [illegible]

PASZPORTY KURACYJNE. W sprawie świadectw lekarskich dla ulgowych paszportów kuracyjnych, żadne nowe rozporządzenie w ministerstwie spraw wewnętrznych, wbrew pogłoskom, nie jest przygotowywane. Władze podległe ministerstwu spraw wewnętrznych, na podstawie udzielonej instrukcji, traktują i będą traktować nadal sprawę świadectw lekarskich na podstawie dotychczas obowiązujących rozporządzeń, ale w duchu znacznie liberalniejszym i względniejszym dla kuracjuszów.

ŁÓDZKIE SUKNO DLA ARMJI RUMUŃSKIEJ. Rumuńska misja wojskowa, która od kilku dni bawi w Polsce, zwiedziła onegdaj fabryki włókiennicze w Łodzi i zakupiła w nich większe ilości sukna dla armji rumuńskiej.

ŚMIERTELNA KATASROFA SAMOCHODOWA Na szosie Międzychód—Sieraków, zdarzyła się katastrofa samochodowa. Przy nagłym skręcie pękła opona samochodowa; maszyna spadła z wysokiego nasypu do rowu. Szofer Ignacy Ciepły został zabity na miejscu, reszta pasażerów doznała wstrząśnień.

ŚMIERTELNA AWANTURA W RESTAURACJI LWOWSKIEJ. Onegdaj we Lwowie przed restauracją Krzesika przyszło do awantury między nietrzeźwymi gośćmi, dobijającymi się do lokalu, a szwagrem jego właściciela, Diakowem, który napadnięty zabił wystrzałem z rewolweru jednego z awanturników, Hastiga.

WALNY ZJAZD TOWARZYSTWA SZKOŁY LUDOWEJ odbędzie się w Stanisławowie dnia 25 i 26 września b. r. Kwatery dla delegatów i gości zapewnione. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd Koła TSL. w Stanisławowie.

ZAMACH SAMOBÓJCZY DRA ŚLIŻYŃSKIEGO W ZAKOPANEM. Onegdaj nad ranem znaleziono obok Potoku Bystrego przy ulicy Sienkiewicza w Zakopanem nieprzytomnego człowieka, dającego słabe oznaki życia, obok niego nabity rewolwer oraz instrumenty do zastrzyku. Dochodzenia ustaliły, że znalezionym jest dr Śliżyński z Instytutu badawczego w Katowicach, który przybył do Zakopanego już z zamiarem popełnienia samobójstwa, gdyż w dniu przybycia, odesłowszy rzeczy do krewnych po północy napił się trucizny, zamierzając równocześnie zastrzyknąć sobie leofolaminę, lecz omdlenie po zażyciu trucizny przeszkodziło mu w wykonaniu tego. Przebywa on obecnie w szpitalu w stanie groźnym, lecz nie beznadziejnym. Nie daje żadnych wyjaśnień co do przyczyn rozpaczliwego czynu.

DEFRANDACJE URZĘDNIKÓW POCZTOWYCH. W Śliwicach w powiecie tucholskim jeden z urzędników pocztowych zdefraudował w tamtejszym urzędzie pocztowym sumę 15.000 złotych.

W Lichnowach (Pomorze) urzędnik pocztowy, Gęba sprzeniewierzył około 1000 złotych.

W AMBULATORJUM II. KLINIKI CHORÓB WEWNĘTRZNYCH U. J. (ul. Kopernika 15) zostały wznowione z dniem 20 b. m. przyjęcia chorych. Ambulatorjum będzie czynne we wszystkie dni tygodnia z wyjątkiem sobót, niedziel i świąt.

Ze sportu

POGOŃ (Lwów)—CRACOVIA

W najbliższą niedzielę tj. dnia 26 b. m. odbędą się na boisku Cracovii o g. 4 pop. zawody o mistrzostwo Polski między wymienionemi zespołami. Zawody te stanowić będą niewątpliwie clou jesiennego sezonu footbalowego Krakowa, to też zainteresowanie szerokich kół sportowców Krakowa i całej Polski jest zupełnie zrozumiałe.

SKŁAD REPREZENTACJI POLSKIEJ PRZECIW SZWECJI.

W dniu 3 października odbędzie się w Sztokholmie mecz międzypaństwowy Polska—Szwecja, na który to mecz kapitan związkowy ustanowił podobno skład następujący: Domański, Karasiak—Gintel, Wieliszew, Kuchar, Zastawniak, Kubiński, Bacz, Kałuża, Garbień i Balcer. Toczą się poza tem pertraktacje co do rozegrania meczu międzypaństwowego z Norwegją w dniu 5 bm

LACOSTE ZWYCIĘZCĄ W ROZGRYWKACH O MISTRZOSTWO ST. ZJEDN.

Francuzi zrewanżowali się Amerykanom za porażkę, poniesioną w rozgrywkach o puhar Davisa. Po szeregu bowiem zwycięstw, odniesionych w ćwierćfinalach, a mianowicie: Cochet—Tilden 8:6, 1:6, 3:6, 6:1 i 8:6. Richard—Brugnono 6:2, 6:1, 6:2. Borotra—Johston 3:6, 6:4, 6:3, 6:4. Lacoste—Williams 6:0, 6:3, 8:6. — do półfinału weszli trzej Francuzi i jeden Amerykanin. W dalszym ciągu Borotra pobił Richardsa 6:3, 4:6, 6:4, 6:8 i 6:3, tak, że w finale walczył Borotra i Lacoste. W finale odniósł zwycięstwo Lacoste, który pobił swego ziomka Borotrę niepodziewanie szybko w stosunku 6:4, 6:0, 6:4. Porażka ta dotknęła bardzo amerykańskie koła sportowe, ponieważ nigdy jeszcze nie walczyli cudzoziemcy w amerykańskiej końcowej rozgrywce

Osuszanie Polesia

Z Warszawy donoszą:

Podsekretarz stanu w ministerstwie robót publicznych, iżynier K. Górski, wraz z ekspertem Ligi Narodów, inż. Nyhoffem, zwiedzili obecnie Polesie. W zwiedzeniu tem brali również udział: poseł holenderski p. Van Sen, sekretarz poselstwa amerykańskiego, p. Hawks i dyrektor departamentu wodnego ministerstwa robót publicznych, inż. Prokopowicz.

Wycieczka zwiedziła kolejno: najpierw tereny, dziś niedostępne, porosłe roślinnością bagienną — w okolicy Pińska; następnie bagna w nadleśnictwie pubinczyskiem, gdzie odczyszczanie głównego kanału z przed wojny dało nadzwyczajne wyniki gospodarcze z powodu osuszenia terenu; wreszcie państwową rolniczą stację doświadczalną w Sarnach, będącą dowodem, jakie świetne wyniki gospodarcze możnaby osiągnąć *przy zupełnem osuszeniu Polesia.*

Zwiedzający zaznaczyli, iż nie spodziewali się na pograniczu poleskiem tak intensywnej pracy rolniczej.

Zebrane na miejscu dane mają stanowić dla inż. Nyhoffa materjał do opracowania sprawozdania dla Ligi Narodów w celu zwrócenia uwagi zagranicznych kół finansowych na korzystne warunki lokaty kapitałów w meljoracjach Polesia

Informacje przemysłowe i handlowe

POLITYKA ZBOŻOWA RZĄDU. Minister skarbu wydał okólnik, w którym, powołując się na konieczność zaopatrzenia miast w produkty rolne i zwiększenie dochodów skarbu, zarządza rozpoczęcie jak najenergiczniejszej akcji egzekucyjnej względem rolników. Akcja ta winna być skierowana w pierwszym rzędzie przeciwko płatnikom, ekonomicznie silniejszym, a przedewszystkiem przeciwko posiadającym dostateczne zapasy ziemiopłodów. Terminy licytacyjne sprzedaży zajętych objektów nie mają być jednak wyznaczane przed 1 października.

W dalszym ciągu okólnik przyznaje ulgi płatnikom, dotkniętym klęskami żywiołowemi. Zarządzenie to ma na celu przeciwdziałanie zwyżce cen żyta. W tym wypadku przyniesie ono raczej szkodę, niż korzyść, gdyż chwilowo nieco zwyżkowa tendencja żyta spowodowana jest przez czynniki naturalne, zarówno miejscowe ,jak i wszechświatowe, a to nieco mniejsze plony żyta, niż w latach ubiegłych i niepewną pogodę, która opóźniła młóckę co najmniej o dwa tygodnie, co oczywiście wpłynęło na zmniejszenie podaży zboża. Mimo jednak lekkiej zwyżki, wśród państw europejskich najtańsze żyto jest w Polsce. Wreszcie nie powinien rząd zapominać, że największym eksporterem, płatnikiem podatków, oraz konsumentem jest rolnik polski, i nie powinien sztucznie dążyć do zubożenia stanu rolniczego.

KOMISJA DLA REORGANIZACJI IZB SKARBOWYCH. Min. skarbu wyznaczył specjalną komisję, w skład której wchodzą wybitni fachowcy skarbowi dla zbadania organizacji i sposobu urzędowania Izb skarbowych. Komisja ta po zbadaniu faktycznego stanu rzeczy, przedłoży ministrowi skarbu wnioski, zmierzające do uproszczenia pracy i zapewnienia większej sprawności w urzędach organów skarbowych, oraz wyda opinję o ewentualnych zmianach, jakie należałoby wprowadzić w obowiązujących przepisach.

Z TARGÓW ZBOŻOWYCH. Wskutek intensywnych jesiennych robót w polu i wobec stwierdzonego przez ostatnią ocenę głównego urzędu statystycznego, mniejszego o 20 procent tegorocznego urodzaju żyta w porównaniu z zeszłorocznym, ceny na rynku zbożowym mają tendencję nieco zwyżkową. W końcu tygodnia notowano: żyto 33 zł, pszenica 47 zł.. owies 30 do 31 zł., jęczmień kaszany 29—30 zł., browarniany 31—32 zł., wszystko za 100 kg. loco stacja załadowania. Mąkę przy średnim popycie i spokojnem usposobieniu notowano: pszenną wyborową 82—85 złotych, żytnią 4/0000 wyborową po 57 złotych, żytnią sitkową razową 41 złotych, wszystko za 100 kg. wraz z dostawą do piekarń..

REKORD NAŁADUNKU NA POLSKICH KOLEJACH PAŃSTWOWYCH. W połowie września polskie koleje państwowe osiągnęły niebywałą dotąd cyfrę naładunku, która w dniu 14 b. m. wyraziła się w liczbie 15.482 wagonów, załadowanych w ciągu doby. Cyfra ta o przeszło 4.000 wagonów przewyższa średni naładunek dzienny z miesiąca września r. ub. i jest najwyższą, jaką kiedykolwiek dotąd na P. K. P. osiągnięto.

Tak znaczne powiększenie wydajności kolei zawdzięcza się znacznie szybszemu, niż dotąd, obrotowi wagonów, tudzież powiększeniu dinji. Wzrost taboru kolejowego o niespełna 4% kosztem wypożyczenia wagonów od prywatnych towarzystw austrjackich i czeskich (razem 4.200). odgrywa tu rolę drugorzędną, zupełnie niewspółmierną z efektem, jaki dała intensyfikacja ruchu kolejowego, co stanowi zasługę naszych władz kolejowych. Oprócz wagonów, już wypożyczonych, koleje nasze rozpoczęły odbiór nowej partji wagonów czeskich i austrjackich, których przyjęto do dnia dzisiejszego 300 sztuk. Łącznie liczba wagonów obcych nie przewyższa 5.000.

Warunki wynajmu są następujące: od wagonu płaci się dziennie od 1.20 zł. do 2.40 zł. Dzierżawa obowiązuje w ciągu 6 miesięcy. Obieg wagonów towarowych na P. K. P. wynosi obecnie przeszło 140.000

Największą stosunkowo liczbę wagonów zabierają, jak dotąd, kopalnie węgla i przedsiębiorcy drzewni. Wzrastają również z tygodnia na tydzień przewozy płodów rolnych i producentów przemysłu rolnego. Wzrasta również ilość wagonów, oddawanych fabrykom dla przewozu surowców i produkcji przemysłowej, co świadczy o dalszej ogólnej poprawie w naszem życiu gospodarczem.

Wywóz węgla utrzymuje się naogół na poziomie sierpniowym ,wykazując nawet w pewnych okresach lekką zwyżkę.

Z TARGU SKÓR. Pod wpływem tendencji zwyżkowej za granicą na targach skór surowych daje się zauważyć zwyżka cen, szczególnie zwyżkowo kształtowały się ceny skór cielęcych, końskich wskutek większego wywozu za granicę. Notowano za 1 klg. loco rzeźnia: bydlęce ciężkie — 3. - 3.25, średnie i lekkie 2.89, cielęce 3.60—3.80, końskie za sztukę 37—41 zł.

Bardzo znaczną szkodę przynosi przemysłowi garbarskiemu wolny wywóz skór surowych. Niemcy, Czechosłowacja i Austrja zakupują bowiem w wielkich ilościach skóry surowe, które potem przerabiają i sprzedają bardzo drogo do Polski w postaci skór gotowych.

Na targu skór miękich nastrój ożywiony, oraz tendencja mocna. Hurtownicy wysprzedają swoje dotychczasowe zapasy po cenach tylko lekko podwyższonych. Notowano: chromy czarne a. horna 1-a kat. — 3 zł., 2 — a — 2.70, 3-a — 2.40, G. Weigla 1 — a — 2.75, 2 — a 2.50, 3 — 2.30, J. Konarzewskiego 1 — a — 3.10, 2 — a 2.80, 3 — 2.50, Lewentala 1 — a 2.25, 2 — a — 2.10. Skóry kolorowe notowano od 20 do 40 gr. drożej na stopie. Za pierwszorzędny lakier Sterlinga płacono 6.30, za podobny lakier Freidenberga 5.50. Wypłacalność w branży skór miękich na ogół dobra, transakcje zawierane są jednak dość ostrożnie, gdyż przeważnie obowiązuje 50 procent pokrycia w gotówce, reszta zaś w wekslach z terminem do 2 i pół miesiąca

WĘGIEL POLSKI NA TARGACH ZEWNĘTRZNYCH I WEWNĘTRZNYCH. Ogólny eksport węgla w sierpniu wynosił 2,130.000 ton w porównaniu z 529.000 ton w sierpniu roku ubiegłego. Powiększył się zatem czterokrotnie. Głównym odbiorcą naszym jest Anglja (759.000 ton), Szwecja (250 tysięcy). Austrja (205.00), Rosja (131.000), Włochy (118.000).

Przez Gdańsk wysłano 286.000 ton, przez Gdynię 40.000 (z chwilą zainstalowania dwóch kranów węglowych zdolność przeładunkowa Gdyni dojdzie w roku bieżącym jeszcze do 100.000 ton miesięcznie), przez inne porty rzeczne, jako to: Tczew, Solec, Kapuściska Małe 65.000 ton, reszta węgla poszła przez porty niemieckie (Szczecin, Bremę, Hamburg, Królewiec, Altonę, Lubekę, Tylżę i inne), oraz na południe i wschód — drogą lądową. Administracja naszych kolei robi wszelkie wysiłki, aby zwiększyć dotychczasowy eksport. W najbliższym czasie oczekuje się przybycia 5.000 wagonów, zapożyczonych od państw ościennych. Powiększenie taboru umożliwi nietylko zwiększenie eksportu, lecz również normalną pracę na rynku wewnętrznym.

Eksport dotyczy jedynie grubszych gatunków węgla. Zbyt w kraju wynosi około 0.6 ton na głowę rocznie. W maju zbyt stanowił 1.200.000 ton, w czerwcu 1,400.000 ton, w lipcu 1,300.000 ton, w sierpniu wyniesie prawdopodobnie do 1,400.000 ton. — Ogólna produkcja w sierpniu wyniosła 3.500.000 ton. Najwięcej eksploatują węgla koncerny „Robur" na Górnym Śląsku, oraz Tow. akc. „Saturn" z pośród kopalni Dąbrowieckich

Z TARGÓW WYROBÓW GUMOWYCH. Na targu sezonowym wyrobów gumowych, jak kaloszy i obuwia gumowego, ruch hurtowny, a nawet detaliczny, rozpoczął się. Sezon zimowy zapowiada się nieszczególnie. Towar zagraniczny nie znajduje tylu odbiorców, co w latach poprzednich, gdyż kupcy przekonali się, że polskie wyroby, które są tańsze od zagranicznych, nie ustępują im w jakości. Polska posiada właściwie tylko jedną wielką fabrykę kaloszy i obuwia gumowego na Pomorzu, która produkuje rocznie towaru za przeszło 25 miljonów złotych; z tego idzie około 200.000 par kaloszy i obuwia gumowego, wartości 4 i pół miljona złotych. na eksport.

Największymi naszymi konsumentami zagranicznymi są: Serbja, Rumunja, Bułgarja i Turcja. Rynek wewnętrzny konsumuje najbardziej kalosze i obuwie gimnastyczne, nie idzie natomiast prawie zupełnie obuwie sportowe. Cło od importu wyrobów gumowych do Polski wynosi 4 i pół złotego od kilograma, co ułatwia znacznie naszej fabryce konkurencję na rynku zewnętrznym .

Surowiec, potrzebny do wytwarzania przedmiotów gumowych, sprowadzany jest głównie z Anglji; firmy angielskie udzielają kredytu do trzech miesięcy. Fabryka pomorska sprzedaje towar zagranicznym odbiorcom na dogodnych warunkach, biorąc jakieś 30 procent gotówką, a resztę trzymiesięcznemi wekslami. Konsumenci krajowi płacą 25—50 procent gotówką (zależnie od solidności firmy), a resztę pokrycia dają w dwumiesięcznych wekslach.

WYWÓZ NA BAŁKAN. Konsulat polski w Gałach wydaje drukowaną listę firm przemysłowych i kupieckich, pragnących eksportować towary do Rumunji, oraz innych państw bałkańskich.

Przedsiębiorstwa zachodniej Małopolski, interesujące się tą sprawą, zechcą podać Izbie handlowej i przemysłowej w Krakowie dokładny adres, wykaz artykułów, oraz wskazać kraje, do których pragną wywozić.

Umieszczenie adresów eksportowych w publikacji konsulatu jest bezpłatne.

NIELOJALNI I KRÓTKOWZROCZNI PRZEMYSŁOWCY WĘGLOWI. Liczni odbiorcy zagraniczni, w szczególności włoscy, duńscy, norwescy i holenderscy uskarżają się na niewypełnianie przez polskich eksporterów węgla zaciągniętych zobowiązań kontraktowych, interwenjując u polskich przedstawicielstw zagranicznych. Niejednokrotnie przemysłowcy zamiast wypełniać zaciągnięte zobowiązania, wysyłają węgiel tam, gdzie mogą uzyskać chwilowo wyższe ceny. Tego rodzaju postępowanie przemysłu węglowego można nazwać jedynie krótkowzrocznem, bowiem polscy eksporterzy zaniedbują targi, na które eksport węgla ma wszelkie cechy trwałości, natomiast zwiększają znacznie zbyt na targi angielskie, które mają jedynie tylko przejściowe znaczenie. Wobec tego, że interwencja ministerstwa przemysłu i handlu nie odnosi skutku, ministerstwo przemysłu i handlu poleciło zawiadomić firmy węglowe, iż. począwszy od października, zarządzi redukcję wagonów w stosunku do firm nielojalnych, zaś powstałą nadwyżkę przydzieli firmom, wykonującym swe zobowiązania, nadto przyszły instytut eksportowy będzie rejestrował firmy, przegrywające w sądzie sprawy, dotyczące eksportu i niesolidne wciągnięte zostaną na specjalną listę, co pozbawi te przedsiębiorstwa prawa do korzystania z kredytów dyskontowych w bankach, pozostających pod wpływem państwa, dalej wszelkich ulg celnych i prawa dostaw rządowych.

ZOBOWIĄZANIA ZAGRANICZNE RZĄDU POLSKIEGO. Spłacenie zobowiązań walutowych rządu wobec zagranicy, a mianowicie dnia 1 października r. b. 26 mil. lirów na pokrycie kuponu pożyczki włoskiej dla monopolu tytoniowego oraz 1 grudnia r. b. około 2 mil. fol. tytułem odsetek i raty amortyzacyjnej pożyczki Dillona, nie nastręczy trudności. Obecnie bowiem Bank Polski otrzymuje miesięcznie 80—90 mil. zł parytetowych w postaci różnych walut wysokocennych z eksportu naszych towarów, a przedewszystkiem węgla, drzewa i ziemiopłodów.

PRZYWÓZ RUDY ŻELAZNEJ DO POLSKI. W roku ubiegłym huty górnośląskie sprowadziły z Niemiec 43.956 tonn rudy żelaznej i 4.344 tonn szlaki i zendry. Tak wielki import był dlatego możliwy, ponieważ cło na rudę żelazną, zawierającą 50% żelaza wynosi 50 gr. od 100 klg. Obecnie producenci rudy robią starania, żeby rząd podniósł cło na 1 zł od 100 klg. W ten sposób ustałby import rudy do Polski — która pod względem produkcji rudy 50-procentowej, szlaki i zendry jest samowystarczalna. Zeszłoroczna krajowa produkcja, 50-procentowej rudy wyniosła 450.000 tonn i wskutek przeprowadzenia pewnych ulepszeń w eksploatacji znacznie jeszcze się zwiększy.

ŹRÓDŁA NAFTY W ST. ZJEDNOCZONYCH WYCZERPUJĄ SIĘ. Komisja kontrolująca wydajność nafty kopalni Stanów Zjednoczonych, do której należy też minister handlu Hoover, przedstawiła, po dwuletniej pracy, prezydentowi Coolidge'owi sprawozdanie w którem stwierdza, że jeżeli nie będą odkryte w Stanach Zjednoczonych nowe i to bardzo wydajne źródła nafty, to źródła istniejące wyczerpią się zupełnie w ciągu lat sześciu. Wobec tego komisja radzi jaknajusilniejsze starania względem nabycia terenów naftodajnych w Ameryce środkowej i południowej, inaczej bowiem Stany Zjednoczone mogą się znaleźć znów w takiem położeniu, w jakiem się już znalazły wobec ogromnego rozwoju przemysłu samochodowego, nie posiadając własnych plantacyj drzew gumowych, a czego skutkiem jest, że panią na rynku kauczuku stała się Wielka Brytanja.

GIEŁDA KRAKOWSKA
z dnia 20 września 1926 r.

AKCJE

Polskie Towarzystwo Handlowe	0·26–0·27
Pharma	1·45
Zieleniewski	14·50
Parowozy	0·40
Orka	19·50
Pierwsza Górnicza	4·50
Nafta Polska	0·45–0·48
Strug	0·45
Azot	0·36
Elektrownia	0·2[illegible]–0·32
Chodorów	99·00–100·00
Chybie	6·60
Piasecki	1·95–2·00

GIEŁDA WARSZAWSKA
z dnia 20 września 1926 r.

WALUTY:

Dolary	8·97–8·96–8·99–8·94
Belgja	24·[illegible]0 24·46 24·34
Londyn	43·80 43·79–43·90–43·68
Nowy Jork	9·00–9·02–8·98
Paryż	25·20–25·2[illegible] 25·1[illegible]
Praga	26·72–26·73–26·66
Szwajcarja	174·[illegible]–174·79–173·[illegible]1
Włochy	32·72 32·80 32·64
Wiedeń	127·25–127·57–126·93

AKCJE:

Bank Polski	89·00–87·00–88·00
Bank Zachodni	1·30
Związek Sp. Zarobkowych Poznań	7·10
Cerata	0·52 0·55
Puls	5·00–5·25
Elektryczność	49·00 51·50 50·00
Siła i Światło	25·00–24·00
Polskie Towarzystwo elektryczne	0·10
Chodorów	98·50–100·00
Czersk	0·42
Michałów	0·33
Częstocice	1·55–1·60
Cukier	3·05–3·20
Firley	0·58 0·55
Węgiel	72·00
Polski przemysł naftowy	0·64
Nobel	2·85
Rylscy	1·00–1·05
Cegielski	19·25–19·75
Łazy	0·16
Fitzner i Gamper	2·90
Wysoka	2·70
Lilpop	1·01–0·98 [illegible]
Norblin	1·27 [illegible]
Modrzejów	4·20 [illegible]
Ostrowieckie	7·50–7·35 7·40
Parowozy	0·42–0·40

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Czcionkami Drukarni Literackiej w Krakowie, ulica Jagiellońska L. 10, pod zarządem Stanisława Ziemiańskiego.